

COMMISSIE ZORGVULDIG BESTUUR

CZB/V/KSO/2006/153

BETREFT: Secundair onderwijs: Bijdrage voor administratiekosten.

1. PROCEDURE

1.1 Ontvangst: 10.11.2006

1.2 Verzoeker

Ouder van een leerling.

1.3 Betrokken school

Directeur van een school.
Schoolbestuur.

1.4 CZB

Een brief werd ontvangen op het secretariaat van de Commissie zorgvuldig bestuur op 10 november 2006.

Bij brief van 16 november 2006 werd de verzoeker en de betrokken school geïnformeerd over de zittingsdag.

De betrokken school dient een nota in van 29 november 2006.

2. STANDPUNTEN VRAGENDE PARTIJ

Ouder van een leerling kreeg een schoolrekening waarop 12,50 euro administratiekosten (algemene kosten) werd aangerekend.

Bij navraag bij andere ouders wisten die verzoeker te vertellen dat dit bedrag op iedere factuur aangerekend wordt. Kan dit?

3. STANDPUNTEN ANTWOORDENDE PARTIJ

Een factuur maken kost geen 12,50 euro. Een goede lezing van de begeleidende brief maakt duidelijk waarvoor dit bedrag staat: fietsensticker, gebruik printers, gebruik computerlokalen over de middag, verzendingen, examenpapier, rapportenmapje, attesten en diploma, middagsport en interscolaire sport...

De school heeft gekozen voor dit eenmalige forfaitaire bedrag omdat het heel moeilijk is per leerling uit te rekenen hoeveel examenpapier, prints... hij of zij gebruikt, aan hoeveel en aan welke sportactiviteiten hij of zij deelneemt over de middag of op woensdagnamiddag. De keuze voor een eenmalig forfaitair bedrag is ondersteund door eerdere uitspraken van de commissie zorgvuldig bestuur. We zijn van oordeel dat het gaat om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten.

In verband met het verplicht aanwezig zijn op dagen met niet-verplichte activiteiten:

- Uitstap naar Bellewaerde op woensdagnamiddag: uiteraard worden leerlingen niet op school verwacht op die bewuste woensdagnamiddag.
- Internationale uitwisselingen voor de vijfdes: die vinden plaats tijdens een gewone schoolweek. Uiteraard komen de leerlingen die niet meegaan op uitwisseling naar school. Het is slechts een beperkte groep leerlingen die meegaat op uitwisseling.
- De reis naar Griekenland voor de zesdes vindt plaats tijdens de grote vakantie. Uiteraard worden in die periode geen leerlingen op school verwacht.
- Tweedaagse reis naar Parijs voor de derdes: die reis vindt plaats op schooldagen. Deze reis omvat heel wat educatieve elementen, de prijs wordt zo laag mogelijk gehouden (ongeveer 80 euro) en vermits deze reis plaatsvindt op schooldagen worden de niet-deelnemers op school verwacht. Ze krijgen een aangepaste opdracht die aansluit bij het thema Parijs.
- Tweedaagse reis naar Amsterdam: idem als de reis naar Parijs.
- Vijfdaagse reis naar Berlijn: deze reis vindt plaats van woensdag 16 mei tot en met zondag 20 mei 2007. Enkel de woensdag is een lesdag, de andere dagen zijn vrije dagen. Leerlingen die niet deelnemen komen enkel op woensdag verplicht naar school en krijgen een taak die aansluit bij de reis naar Berlijn zodat de betrokken leerlingen ook inhoudelijk wat opsteken van de reisweg naar Berlijn en van Berlijn zelf.

Bij alle uitstappen met een educatief karakter komt de school tussen voor de helft van de buskosten. Op die manier proberen wij de kosten voor de ouders zo laag mogelijk te houden. De ervaring leert dat voor de reis naar Parijs, Amsterdam en Berlijn steeds 95 % van de leerlingen meegaat. Als leerlingen niet meegaan heeft het bijna altijd te maken met een feest of andere activiteit in het gezin op de familie.

De school doet haar uiterste best om leerlingen zoveel mogelijk waardevolle educatieve projecten aan te bieden tegen een zo laag mogelijke prijs. Wij proberen op die manier ook vakoverschrijdende eindtermen te realiseren en het nuttige en het aangename te combineren.

Zowel in een brief aan de ouders als in het schoolreglement biedt de school uitdrukkelijk aan om de ouders te helpen als ze problemen ondervinden met het betalen van de schoolrekening.

4. ZITTING COMMISSIE

4.1 Datum en uur

4 december 2006, 12u.

4.2 Kamer

Kamer bevoegd voor secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs, centra voor leerlingenbegeleiding

4.3 Commissieleden

De Commissie is overeenkomstig artikel V. 22 van het Onderwijsdecreet XIII en artikel 1 tot en met en artikel 3 van het ministerieel besluit van 27.09.2002 betreffende de Commissie zorgvuldig bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Ernest Duys, voorzitter.

Walter Cools, Hilde Timmermans, Raf Verstegen, Etienne Becuwe.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden

Geen.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten van 19 december 1966. Artikel 13. De Lid-Staten maken het middelbaar onderwijs door middel van alle passende maatregelen en in het bijzonder door de geleidelijke invoering van kosteloos onderwijs, voor ieder beschikbaar en algemeen toegankelijk.

* Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989. Artikel 28 bepaalt dat de Lid-Staten het recht erkennen van het kind op onderwijs en teneinde dit recht geleidelijk en op basis van gelijke kansen te verwezenlijken, ervoor zorgen de ontwikkeling van het secundair onderwijs aan te moedigen voor ieder kind, beschikbaar te stellen en toegankelijk te maken en passende maatregelen te nemen zoals de invoering van gratis onderwijs en het bieden van financiële bijstand indien noodzakelijk.

* Grondwet. Artikel 24 bepaalt dat de toegang tot het onderwijs kosteloos is tot het einde van de leerplicht (basis- en secundair onderwijs).

* 13 juli 2001 - Decreet betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek

Art.V.13. In het door de Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd voltijds secundair onderwijs en deeltijds beroepssecundair onderwijs kan geen direct of indirect inschrijvingsgeld worden gevraagd.

Na overleg binnen de schoolraad bepalen schoolbesturen de lijst van bijdragen die aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen kunnen worden gevraagd, evenals de afwijkingen die op deze bijdrageregeling worden toegekend. Deze regeling wordt schriftelijk aan de ouders of aan de meerderjarige leerlingen meegedeeld.

* 2 april 2004 - Decreet betreffende participatie op school

Art. 17. De schoolraad heeft ten behoeve van al het personeel, leerlingen en ouders een communicatie- en informatieplicht over de wijze waarop hij zijn bevoegdheden uitoefent.

* Omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende het zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs.

* Omzendbrief GD/2004/03 van 13 juli 2004 inzake lokale participatieregeling in het basis- en secundair onderwijs.

5.2 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging en met eenparigheid van stemmen de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5.3 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is inzake de bijdrageregeling, rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving.

5.4 Advies

Internationale verdragen, de grondwet en de regelgeving secundair onderwijs voorzien dat er in het door de Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde secundair onderwijs geen direct of indirect inschrijvingsgeld kan worden gevraagd. Er kan een bijdrage gevraagd worden aan de ouders, mits de regeling gevolgd wordt inzake overleg en informatie.

In zijn arrest 28/92 van 2 april 1992 heeft het Arbitragehof de tweedeling binnen het leerplichtonderwijs aanvaard: enerzijds kosteloze toegang voor het leerplichtonderwijs waarbij rechtstreekse of onrechtstreekse schoolgelden geen beperking mogen vormen en anderzijds het vragen van een bijdrage voor didactisch materiaal en voor bepaalde activiteiten, zonder dat deze de kosten van noodzakelijke en geleverde goederen of prestaties mag overschrijden.

De conclusie is dat er in het secundair onderwijs geen absolute kosteloosheid bestaat, wel kosteloze toegang. Voor onderwijsactiviteiten mogen aan ouders en meerderjarige leerlingen bepaalde kosten worden doorgerekend. Het is evident dat het om effectieve, aantoonbare en verantwoorde kosten van goederen en diensten moet gaan die in evenwichtige verhouding staan tot de eigenheid en de doelgroep van het secundair onderwijs.

De Commissie herneemt haar standpunt dat de school aan de ouders geen willekeurige bijdragen mag vragen. Het aanrekenen van kosten in de bijdrage dient reëel te zijn: enerzijds in overeenstemming met de door de school effectief gemaakte kosten en anderzijds voor goederen of diensten waarvan de betrokken leerling gebruik heeft gemaakt.

Administratieve kosten

De Commissie zorgvuldig bestuur gaat ervan uit dat louter administratieve kosten ten laste vallen van de school. De aandacht wordt gevestigd op artikel 25 van de schoolpactwet van 29 mei 1959 dat nog geldig is voor het secundair onderwijs. De louter administratieve kosten van het organiseren van onderwijs zijn ten laste van het schoolbestuur. De overheid komt wel tussen in die kosten door een werkingsbudget (dotatie) toe te kennen. Kosten die gemaakt worden voor de basiswerking van een school dienen dan ook gedragen te worden door het schoolbestuur. In dit verband is het niet aanvaardbaar dat verzendingskosten en kost diploma worden aangerekend aan de ouders.

Forfait

De Commissie zorgvuldig bestuur kijkt na of er een verband is tussen enerzijds de individuele dienstverlening aan een leerling in een bepaalde groep en de verschillende soorten bijdragen. Zij neemt aan dat een term als 'forfait' voor kosten gemaakt voor één bepaalde leerling onduidelijkheid kan scheppen ten aanzien van de ouders. In dit verband wordt niet aanvaard dat het schoolbestuur een algemeen bijdrageforfait aan de ouders aanrekent. Een beperkt reëel forfait per soort kostenpost (boeken, materiaal, ...) is omwille van administratieve verwerkingen wel aanvaardbaar. Het is wel noodzakelijk dat het voor alle ouders duidelijk is welke verscheidene soorten kosten precies in het forfait zitten, o.a. via het schoolreglement. Het is in dit dossier onduidelijk of een algemeen forfait van 12,5 euro niet bepaalde kosten bevat die ten laste zijn van het werkingsbudget van de school en niet in de bijdrageregeling kunnen worden opgenomen. Het is dan ook aan te raden dat in de bijdrageregeling meer concrete termen gebruikt worden (informatica, sport, e.a.).

Informatie

De onderwijsregelgeving voorziet dat de omvang van de bijdrage ter sprake komt via overleg in het participatieproces. De vergelijking tussen gemaakte kosten en gevraagde bijdrage dient in eerste instantie te gebeuren in de participatieorganen. Ouders, personeel en school kunnen in de schoolraad bespreken of bepaalde schooluitgaven wenselijk zijn (bv. uitstappen, handboek of kopie) en of een bepaalde schoolbijdrage correct is (bv. bedrag voor sport of kopie, e.a.). Rekening houdende met de bij decreet vastgelegde bevoegdheden van de schoolraad geeft de Commissie zorgvuldig bestuur voorrang aan het proces van participatie. Het schoolbestuur dient daarna bij de inschrijving of in elk geval bij de start van het schooljaar alle ouders schriftelijk en duidelijk en precies op de hoogte te brengen van de verschillende soorten bijdragen. De ouders moeten voor de start van het schooljaar een overzicht hebben van de kosten voor het betrokken schooljaar. De Commissie zorgvuldig bestuur vraagt de school dan ook om tijdig de bijdrageregeling aan de ouders te bezorgen.

Aanwezigheid in school bij extra-muros-activiteiten

De Commissie zorgvuldig bestuur wijst nog op de omzendbrief SO/2004/06 van 5 mei 2004. Uit het dossier blijkt dat de school deze omzendbrief nakomt.

De omzendbrief stelt dat in principe alle leerlingen van de doelgroep aan de extra-muros activiteit deelnemen. Het schoolreglement zal informatie over het schoolbeleid inzake extramurale activiteiten bevatten. Eventuele kosten voor deze activiteiten die aan ouders worden doorgerekend, zullen voorkomen op de bijdragelijst die vóór het begin van het schooljaar wordt opgesteld. De instelling zal ook naar best vermogen initiatieven nemen die financiële belemmeringen vermijden.

Uitsluitend in volgend geval is het toegelaten dat leerlingen niet participeren. Indien het een meerdaagse extra-muros activiteit betreft. Voor zover het schoolreglement de deelname niet verplicht heeft gesteld. Mits de ouders de instelling vooraf en op gemotiveerde wijze in kennis hebben gesteld van de niet-deelname.

De niet-deelnemende leerlingen zullen op een pedagogisch verantwoorde manier binnen de instelling worden opgevangen (vrijstelling van schoolbezoek is niet toegelaten), wat betekent dat voor hen activiteiten worden opgezet die aansluiten bij de aanpak van de extra-muros activiteit.

Het participatiedecreet van 2 april 2004 bepaalt dat de inrichtende macht verplicht overleg moet plegen met de schoolraad in een gezamenlijke vergadering over de "jaarplanning" van extramurale activiteiten.

Brussel, 4 december 2006

Willy Van Belleghem
Secretaris

Ernest Duys
Voorzitter